

BRASSÓI LAPOK

Szerkesztőség * Kiadóhivatal * Nyomda
BRASSÓ, KAPU-ÚCCA 64-66 SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFON-INTERURBAN: Szerkesztőség és kiadóhivatal 1-77 és 82 szám

XXXIV. évfolyam 142. szám

Főszerkesztő
SZELE BÉLA dr.

Hétfő, 1928 június hó 25.

A kisebbségi jogokról és a békerevizióról is nyilatkoztak a külügyminiszterek

Benes és Marinkovich tegnap már el is utaztak Bukarestből — A béke gondolatát hangsúlyozza az utolsó hivatalos jelentés — A kisántant és a nagyhatalmak viszonya — A kommuniké szerint a kisántant Olaszországgal is a legbarátságosabb, legőszintébb viszonyban van

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kisántant külügyminiszterei tegnap két tanácsulást tartottak, s ezzel a tárgyalások sora befejeződött. A délelőtti ülés fél 11 órakor kezdődött Bratianu Vintila jelenlétében. Először a Kellog-paktumról folytatták a vitát, s kimondták, hogy csatlakoznak a paktumhoz, de csak az összes fentálló szerződések érintetlenségének feltételével.

A délutáni tanácsulás 5 órakor kezdődött és a kisántant államait érdeklő speciális kérdéseket vitatta meg. Az ülés végeztével Titulescu felolvasta a 3. számú jelentést, mely szó szerint a következőket mondja:

A három állam külügyminisztere a konferencia utolsó napján megbeszélte azokat a kérdéseket, melyekkel a három országot gazdaságilag közelebb lehet hozni egymáshoz és elhatározták, hogy bizottságot küldenek a kérdés alapos és mindenre kiterjedő részleteinek megvitatására. A bizottságnak az lesz a feladata, hogy a problémát egy speciális szempontból, mint általános nézőszögből előkészítse.

Ezután a külügyminiszterek a sajtó rendelkezésére állottak a egészen 11 óráig, amikor Benes és Marinkovich vonatja kirohagott Bukarestből, peregték a kérdések és feleletek. Közben kiadták az

utolsó jelentést

is, mely hangsúlyozza, hogy a kisántant külügyminiszterei tanácskozásukon megvitatják a nemzetközi politkának mindazon eseményeit, a melyek államaiknak érdekeivel összefüggnek és a következőket állapították meg:

A kisebbségi jogokról és a békeszerződés revíziójáról nyilatkoznak a külügyminiszterek

A külügyminiszterek intrejusorozatából a legnagyobb érdeklődésre azok a nyilatkozatok tarthatnak számot, melyek egyrészt a kisebbségi jogokra, másrészt a békeszerződések esetleges revíziójára vonatkoznak. A kisebbségi jogokkal kapcsolatban a magyar újságírók a következő kérdést adták fel:

— A békeszerződések határozottan intézkednek a kisebbségi jogokról. Miután a kisántant egyik legfőbb célja a szerződések biztosítása, nem vetődött-e fel az a gondolat, hogy a három állam ezen a téren is egységesen járjon el?

A válaszok a következőképpen hangzottak:

Titulescu: A kisebbségi kérdésre már válaszoltam.

Benes: A kérdés a nemzetközi jog szempontjából a három állam között szabad intézkedés tárgyát képezi. Amennyiben az egy belső kérdése minden államnak, amely más ezer kérdéssel kapcsolatban a szuverénitás alapján dönt, úgy a kisebbségi kérdést is minden állam a helyzetéhez és viszonyokhoz képest oldja meg. Minden gazdasági, jogi kérdés, valamint az egyéni szabadság minden államra nézve egyéni szabadsággal bir. Így tehát csak abban a mértékben oldhatják meg, amilyen mértékben ezek a kérdések fejlődnek. Őszintén meg kell mondanom, hogy ez a kérdés a három állam között egyetemesen vetődött fel.

A kisántant 10 esztendeje követett közös békepolitikája már eddig is jelentékeny eredményeket mutat fel és a három országot jelentős előnyökhöz juttatta. A kisántant államai több ízben is effektív támogatást nyújtottak a nemzetközi béke fenntarthatásához, különösen a Népszövetségben, melynek hűséges barátai és azok is fognak maradni.

A közpolitika hatályos módon hozzájárult a három állam konszolidálásához, melyek így megelőgekedtek lehetnek szoros szolidaritással.

A kisántant őszinte barátsága Franciaországgal, Angliával és Lengyelországgal véglegesen megszilárdult. Külön mondatban emlékezik meg a jelentés Olaszországról, mellyel szemben szintén az őszinte, szoros és végleges barátságot hangsúlyozza.

A Németországgal való kapcsolatok állandóan fejlődnek, amint Ausztriával sem szüntek meg pillanatig sem barátságosak lenni.

Miután a kisántant politikája békés konstruktív és konszolidációs, a három külügyminiszter élénk örömmel üdvözölte azt a javaslatot, melyet az Unió kormányja a világbéke biztosabbá tételének céljából terjesztett eléje. A három állam kész csatlakozni ehhez a paktumhoz, s „szempontjait az alkalmas pillanatban fejti ki.”

A jelentés végszávaiban hangsúlyozza, hogy a kisántant anélkül, hogy ellenséges érzélemmel viseltetne bárkivel szemben is, követni fogja eddigi politikáját egy teljes gazdasági, pénzügyi és kulturális összeműködés útján.

Benes után Marinkovich a következőket mondotta:

— Minden tekintetben egyetérték Benessel, s hogy ne létezzon semmiféle kétség ebben a kérdésben, a következőket tartom szükségesnek hozzáfűzni:

— A nemzetközi jog szempontjából sohasem tartottuk szükségesnek a békeszerződések idevonatkozó részét külön tárgyalni, mivel a békeszerződések teljes egészükben tartják magunkévá. Sohasem vetődött fel az a kérdés, hogy a szerződéseket közös alapon oldjuk meg. Az én személyes nézetem az, mert tessék elhinni, hogy egy ilyen kérdésben egy miniszternek személyes nézete is lehet, hogy a kérdést liberális alapon kell megoldani. Ki kell terjeszteni a szabadságot minden egyes népre, mert egyetlenegy népnek sincs szüksége arra, hogy gyámkodjanak felette. Ami a kisebbségeket illeti, határozottan kijelentem, hogy ott abszolute nincs szükség gyámkodással!

A revízió.

A revízió kérdésével kapcsolatban dr. Kiss, a Pester Lloyd kiküldött munkatársa a következő kérdést tette fel Titulescunak:

— Mi a külügyminiszter ur álláspontja azzal kapcsolatban, hogy a trianoni szerződés 19-iki paragrafusa megengedi a békeszerződés revízióját?

A „Titus” biztosítási üzelmei a regáti büntető-törvénykönyv 334 szakaszába ütköznek

Szelhámos társaság-e az Universala bank? — A bank mérlege megerősíti a Brassói Lapok megállapításait

Vita a bank ügyészével a tisztesség kérdéséről

Brassó. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Banca Universaláról ismételtelen megírtuk, hogy szerdi el pénzét, s a legnagyobb inség idejében százmiliókra menő összegekkel készül megkárosítani a legszélesebb rétegeket, ha üzelmeit zavartalanul befejezheti. Cikkeinkre olvasóink számtalan levelet és panaszt küldtek be nekünk, okmányokkal, amelyek a mi állításainkat mindenben igazolják és tanácsot kértek arra nézve, hogy milyen módon járjanak el ezzel a szelhámosassággal szemben.

Maga a bank is elismerte, hogy cikkeink elevenbe vágta, s megjelent szerkesztőségünkben a Banca Universal brassói fiókjának vezetője és egy ur, aki úgy mutatkozott be, mint a bank ügyőse.

— Önök cikket írtak rólunk, mondta az ügyőse s én már jártam a rendőrprefektusnál, aki még Bukarestből jó barátom. (Ezt hatásos bevezetésnek szánta látogatónk.) Ugy látszik, hogy önök nem ismerik a Banca Universalat. Annak az elnöke Tony Iliescu, aki a kamara alelnöke, s még több előkelő nevet mondott, akik mind csupa magasrangú tiszt-ségeket töltenek be különböző állami intézmények-nél. (Romániában nincs összeférhetetlenségi törvény) — én magam pedig, — fejezte be az ügyőse, — ügyőse vagyok a Banca Romaneasca-nak is. Tehát szíveskedjék visszavonni a cikkeiket.

— S mivel bizonyítja ön azt, hogy azok a té-tyek nem felelnek meg a valóságnak, amelyeket cikkeimben állítottam?

— De kérem, — mondta az ügyőse méltatlan-kodva, — most mondom, hogy nem volnék ügyőse a vállalatnak, ha az nem volna teljesen tisztességes.

Természetes, hogy a bizonyításnak az a mód-ja a Brassói Lapokat nem elégtette ki s ennél fog-va tovább folyt a beszélgetés.

— Én nem olvastam az ön cikkét, — mondta az ügyőse — mert nem tudok magyarul s nincs még lefordítva románra. Kérem legyen szíves mondja meg, mit írt ebben a cikkben? Azt írta benne, hogy Constantinescu Titus szelhámos?

— Azt írtam, hogy ez az eljárás szelhámosasság, feleltem az ügyőse.

— S ön ezt nekem a szemembe mondja?

— Igen, a szemébe mondom önnek, hogy ez az eljárás nem tisztességes, hogy ez szelhámosasság.

— Arról én már nem vitatkozom, — mondja az ügyőse, hogy mi a megítélésé magának az ügylet-nek. A lényeges az, hogy a felek tudták, mibe men-nek bele s ennél fogva semmi kifogást sem emel-hetnek a bank ellen.

— Igen, éppen erről van szó, feleltem neki. Ep-pen azért mondtam, hogy ez az eljárás nem tiszt-séges, mert a fél nem tudta, mibe megy bele. Önök ugyanis más szövegű kötvényt küldtek a feleknek, mint amilyen szövegű az ajánlatuk volt.

S az asztalomon levő iratok közül kivettem az ajánlat szövegét is, a kötvényt is, — a cég saját nyomtatványában.

— Itt van az ajánlat 18-ik szakaszában: „A bank minden tagot felment a további díjfizetés alól, ha az a fizetések 45 százalékának eleget tett.” A kötvény szövege ellenben a következő: „A bank jo-gosítva van arra, hogy felmentse a tagot a további díjfizetés alól, ha a tag a fizetések 45 százalékának eleget tett.” Mit tart ön erről a különbségről, mint jogász?

Az ügyőse egy pillanatig habozott.

— Nem látok benne semmi lényeges külön-b-séget, mondta aztán.

— Igazán nem? Ez meglep engem.

— Kérem, ez egy feltételes kötelezettség...

— Feltételes és mégis kötelezettség? Ez furcsa.

— Kérem, mondok egy példát. Tegyük fel, hogy ön autótaxi, mondja az ügyőse és én megállapodom ön-el, hogy elvissz Nagyszebenbe, de én kikötöm, hogy esetleg csak Fogarasig megyünk, s ebben az esetben csak addig fizetek.

— A példa kitűnő, válaszoltam az ügyőse-nek, a biztosítottak felültek az önök autójára, mintán önök biztosították őket arról, hogy Szebenig viszik őket. Azonban önök csak a viteldíjat fizették meg Szebenig, ellenben Fogarasnál letették az egész tár-saságot.

— Kérem, ez komoly vállalat, mondja az ügyőse, aki nem folytatja tovább ezt a vitát. Itt van a mér-legünk, amelyet április végén állítottunk fel.

Megnéztem a mérleget, s benne a számokat, s melyek szerint a felek má 84 millió lejt fizettek be, ellenben a bank csak 25 milliót fizetett ki, — saját állítása szerint, — a feleknek.

— Hogy lehet ez ügyőse ur? — kértem az ügy-ősdől.

— Nem kellett többet kifizetni, mert még nem volt esedékes, mondja aránylag egész nyugodtan.

— Hogy fizették akkor be a felek az összegeket ha nem volt esedékes? Ha a házasság megkötött, akkor a csoport tagjai fizetnek s azért fizetnek, hogy

a házasságot kötik azt megkaphassák...

Sajnos, ezzel a vitával sem volt szerencsém. Az ügyőse nem akart a részletekbe bocsátkozni.

— Engem voltaképpen csak egy dolog érdekel, te-reli másra a szót kiváló látogatóm. Az, hogy írta-e ön azt a cikkében, hogy Constantinescu Titus szel-hámos?

— Nem emlékszem minden szóra, ami a cikkem-ben van, feleltem neki, de nem hiszem, hogy ezt így írtam volna. Én nem a személyek ellen írok, hanem az üzelmek ellen és nem törődve azzal, hogy Con-stantinescu Titus mi, azt írtam meg, hogy ez az üz-let nem tisztességes üzlet, hogy ez szelhámosasság.

Arad — marad!

Mindent beszűrkit a nyomor közönye

Arad (A Brassói Lapok tudósítójától.) Arad a haldokló város. Itt mindenki sir, felszínesen mozog csupán az élet és semmittevően ágálnak a munkás karok.

Igaz nem teljesen helyi jelenség ez. Az ország valamennyi városában tesped az élet, de Arad, a környékétől amputált város még sokszorosabban érzi az országos nyomort.

És ebben a szomorú életű városban naponként mű-szenzációkat kovácsolnak. Politikai eseményeket gyártanak, melyek a város haldokló életét nem igen terelik más utakra. Politikai terrorral hűbaggá nagyított, korszakalkotó tényeket formálnak, amelyek jól kamatoznak néhány kiváltságos számára. A felszínre dobott, állandósított, mesterségesen érdekessé tett városi tanácsügyből, egyebekből.

A sokszor hánytorgatott, régen nem szenzációs, legfeljebb felháborító ügyekben az igazság az, hogy

Aradon éppenséggel nem érdekelnek senkit a politikai klikkek társasjátékai

Feloszlik a tanács, nem oszlik fel? — találgatják az érdekeltek, azonban az utca, a nyomorgó aradi utca már jóformán tudomást sem vesz az egész tojás-táncról. Ez a kis ügy már meglehetősen régóta a boldog jelöltek és a kevésbé boldog jelölt-jelöltek szenzációja. Aradon az emberek legfeljebb csak felháborodnak ezen a vakvarjucska játékon, de igazulni már igazán nem izgul senki.

Hiszen már békében sem volt Aradon probléma a városi tanács ügye. Nem volt érdemes izgulni, mert akármilyen összetételű tanács került a torony alá, mindegyik mindenkor beleesett abba a betegségbe, amelynek diagnózisát ebben a két rövid szöcskában lehet összefoglalni: Arad — marad. Jöhetett bár a legbefolyásosabb tanács, Aradon nem lehetett felépíteni a villamost. Arad a panaszkodó városa maradt, mert hiszen a Nagytekinélyű Tanács a maga hathatós befolyásának mindenkor megtalálta az egyéni levezető zsillipeit.

És tényleg Arad marad. Kt érdekel a községi tanács sorsa ma már Aradon? Különösen ma, amikor a parlamentarizmus nevű lömegmaszlag csak az egészen régi idők romantikus emléke csupán. Sajnos, a politikai maffiák, jogtalanságok annyira köznapiakká lettek, hogy ha pillanatra fel is figyelnek az emberek, a nyomor közönye mindent beszűrkit.

A politikai nagydobok hangos puffogása elnémitja a keserves nyögések áramló zaját. Kt érdekel, hogy oszlik-e az Anghel rezsim, hiszen az emlékeztető teli nagy munkanélküliség idején, az ellenzéki polgármester sem viselkedett különkül, mint akármelyik liberális városatyja, vagy állami bölcs.

Semmivel sem boldogabb az éhező munkanélküli ma sem, mint volt a télen, a kereskedőnek meg épen megcsappant a vevő tábor. A lateiner ember vonaglik a napok sulya alatt, bankok és idegek, testek és családok pusztulnak el. Keservesen vonít Aradon a nyomor, de szólnak a politikai harsonák és puffognak a fázis dobok...

Oszlik, nem oszlik? Kt érdekel? Arad a végső oszlás, a visszacsús végső fázisában van és még a legharciasabb lokálpatrióta sem sirhat fel az Anghel rezsim bukásán, sőt ellenkezőleg, mert hiszen mit tett volna az ellenzéki polgármester, mit harcolt ki a kormánytól Arad város jogai közül?

Egyenesen és kereken semmit.

Aradon minden ígéretések ellenére ma, az Anghel tanács bukása alkalmával sincsen megoldva a közuti közlekedés problémája és rengeteg egyéb létkérdés a levegőben lóg.

Arad marad. Mint békében is, az összes és mindenkor impotens tanácsok uralma alatt. Aradon ma már senkit nem érdekel, oszlik-e, vagy sem, a tanács. Ha valami meg is mozgatta a közömlössé tompult embereket, az csak az a néma felháborodás, amelyet a jogokkal való bujdoska kelt az adófizető minden teherre megrótt, de minden jogától megfosztott polgároknak.

Aradnak, a hinterlandjától elvágott, hal-

dokló, iparu, kereskedelmi, és közéleti, nyugalmavonult metropolis-jelöltnek, sokkal komolyabb, égetően megoldandóbb problémái vannak, mint a vakítóan fehér mázolású politikai cégtáblákon édelegni. Még ha szilárdabak, szárazabbak lennének ezek a ríktó becsali-felírások. De így, ha ugyan nincsen is kiírva: vigyázat, frissen mázolván, — mégis mindenki tudja, hogy a festék alatt liberális két-színiiség, másrészt az eltemetett közuti közlekedés kérdése, városi problémák elfeledett özőne, meg nem oldott életkérdések kis gyanufoltjai ólálkodnak.

Senkit sem érdekel ma már Aradon ez a kisvárosi cirkusz, mert Aradon emberek ezrei vannak a legrettenetesebb nyomorban és még többen küzdenek az elnyeléssel fenyegető mélységekkel. A külvárosokban tombol a nyomor és a külváros fekete nyomora ellepi a belváros, a körutak és főutak haldokló életét.

Oszlik, nem oszlik? Nem számít.

Arad marad, csak a politikai pártok kis művirág szenzációi, egyéni játékaik változnak meg rajta. Azonban sajnos, ezek is örökké egyhangúak, a jogtalanság jegyében zajlanak le.

Balla Károly.

AMUNDSEN RÖL MÉG MINDIG SEMMI HIR

A Maddalena által ledobott csomagban levő akkumulátorok összezuzódtak

R3 ma (A Brassói Lapok tudósítójától.) Kingsbayból érkezett jelentés szerint az idő kedvezőtlenül fordult s a pilóták tehetetlenek. Lützow egy kutyaexpedíciónak levelet dobott le, s figyelmeztette, hogy a hatalmas hóviharok miatt ne menjenek tovább.

Most kiderült, hogy a Maddalena által ledobott akkumulátorok használhatatlanok, mert a ledobáskor az ejtőernyő nem nyílt ki, s az akkumulátorok összezuzódtak. Nobile most már csak jégtörő hajóktól várja az egyedi segítséget, mert, — amint bebizonyult, — a repülőgépek tehetetlenek. Nobile közölte is, hogyha új

Georgescu aradi megyefőnök izgalmas alkudozásai

Arad. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Georgescu János aradmegyei prefektus, mint ismeretes, a hivatalos álláspont szerint külsőből levő aradi városi választásokra polgári blokkot akar szervezni, hogy ilyen módon biztosítsa a liberális jelöltek érvényesülését. A Magyar Párt aradi tagozata ugyanis nem hajlandó más módon paktumos lista támogatására, mert még a gondolatát is el akarja kerülni, hogy a helyi szempontokon túl a liberális pártot támogatja.

A tagozati elnökség megbízásából a csütörtökön Parecz Béla dr. volt képviselő és Széll Lajos dr., a tagozat ügyvezető elnöke folytatták a prefektussal megkezdett tárgyalásokat. A két megbízott előadta, hogy a polgári blokk támogatásáról csak abban az esetben lehet szó, az esetleg bekövetkező városi választásoknál.

ha a nyilvánossági jogot véglegesen megadja a kormány az aradi román. kat. gimnáziumnak és a megyefőnök nem gördített akadályokat a tagozat megyei szervezkedési mozgalmá elé,

Georgescu prefektus ebben mindkét kikötést elfogadta. Kijelentette, hogy a román. kat. gimnázium ügyében Fischer igazgató hozzá benyújtott kérését támogató megjegyzéssel futár útján már eljuttatta Bukarestbe és nem gördít akadályokat a magyarság pártmozgalma elé sem.

A prefektussal megkezdett tárgyalásokkal egyidejűleg, — mint jelentettük, — folytak a tárgyalások a tagozati elnökség és a disszidensek között is. Mindenki azt hitte Aradon, hogy ebben a tekintetben is sikerül megtalálni a közös működési alapot és helyre áll a béke az aradi magyarság két csoportja között.

Az optimisztikus közvélemény azonban ezután csalódott. Az aradi magyarság egységének megteremtését jelenleg elháríthatatlan személyi szempontok akadályozzák meg. Megállapodásra így nem igen lehet kilátás.

Egyesek szerint a tagozat és a disszidensek között újból kiéleződött differencia befolyásolni fogja a megyei prefektussal létesítendő esetleges megállapodást is. A disszidensek ugyanis kifejezetten liberális orientációjuk, így még abban az esetben is, ha a tagozattal létesülne a megállapodás, Krenner Miklós dr.-ral és híveivel a megyefőnök külön paktumot kénytelen kötni. A 24 városi tanács tagi hely körül tehát példátlan tilkoskodásra van alapkilátás.

A fent ismertetett bajok és nehézségek, amelyek az aradi városi politika biztos révbe jutását annyira késleltetik, csak belső bajok. Vannak azonban külső bajok is, melyek a fenti kombinációkat egytől-egyig illuzóriussá teszik. Egyik az a paktumos tárgyalás, amely — mint már meg is írtuk, — állítólag a liberális és nemzeti parasztpárt között Bukarestben folyik és amelynek egyik pontja az aradi városi tanács ügye volna. A másik verzió valószínűbb. Robu János dr. a liberális párt polgármester

jelöltje, — mint jelentettük, — az aradi Egyesült Bank csődtömeggondnoka lett. A törvényszéki sorsolás szenzációs eredménye 20 milliós törvényes kereseti lehetőséget jelent Robu János dr.-nak, így indokolt a feltevés, hogy nem cseréli fel a sok milliós csődtömeg fölötti diszpozíció jogát az aradi polgármesterséggel. Ez esetben Pausesti volt ügyész és Marculescu ügyvéd, volt sziguranca főnök, személyei ke-

„MARIORA ROSSZUL VAN“

Az 1916-iki román hadüzenet kulisszatitkaiból

Szófia (A Brassói Lapok tudósítójától.) Románia volt budapesti főkonzula Bilciurescu, jelenleg Szófiában teljesít szolgálatot, mint Románia szófiái követe. Bilciurescu magyarországi tartózkodása arról nevezetes, hogy abban az időben történt a román hadüzenet. A követ kedélyes baráti vacsorán rendkívül érdekes emlékeket elevenített fel a román hadüzenet előzményeiről.

— A világháború megindulása Budapesten talált, — meséli Bilciurescu követ. Emlékszem a sok sebesülthez, akik ellepték a korzót és a parkokat.

A román hadüzenet még engem is váratlanul ért.

— En is csak a budapesti lapok külön kiadásából tudtam meg, sőt merem állítani, hogy akkori bécsi követünk sem tudott előre semmit a hadüzenetről. A román hadüzenet időpontjáról csak két-három embernek volt tudomása Bukarestben.

A hadüzenetet megelőző napon azonban már sejtettem, hogy a Monarchia és Románia viszonyában komoly fordulat történik. Egy

rölnének előtérbe, ami beláthatatlanul súlyos zavarokat idézne elő, mert a két várható polgármesterjelölt ellen az a legenyhébb kifogás, hogy mint regáti származásuk egy szót sem tudnak az aradi kisebbségek nyelvén. Minden valószínűség szerint az lesz a dolog vége, hogy a kormány megőrzi a várható kétes kimenetelű komplikációkat és a zavarok elsimulása-ig meg fogja hagyni helyén a jelenlegi városi tanácsot. Ezt a feltevést azok a híresztelések is valószínűvé teszik, amelyek Anghel István dr.-nak, a jelenlegi polgármesternek a liberális pártba való belépéséről szólnak. (n.)

hölgyrokonom Bukarestből táviratot küldött nekem annak a történelmi minisztertanácsnak az összeülése előtt, amely a háború megindítását a Monarchia ellen elhatározta. A távirat konvencionális megállapításunk nyelvén így hangzott:

„Mariora rosszul van.“

Ebből megértettem, hogy Románia valószínűtlen felhagy a semlegességgel. Még az éjszaka meg is történt a hadüzenet. Korán reggel a titkárom sápadtan rontott be a szobámba:

— Tömeg áll a konzulátus előtt — jelentette.

— Vegyétek be a zászlót — adtam ki a parancsot — és aki be akar jönni, vezessétek be.

Mindenki bejött és kiderült, hogy a budapesti lapok munkatársai voltak.

Kérdésekkel rohantak meg:

— Ugy-e Tömösnél lesz a főtámadás? Mire méltóztatik hazautazni? Hány ezreddel támad

A magyar Színház előadásai az „Apollo”-ban

Vasárnap d. u. 4-kor: **ARANYHATTYU**

(Diadalmas sikerű magyar operette-ujdonság. Mérsékelt helyárak!)

Vasárnap este 8¹/₂-kor: **MERSZ-E MÁRY?**

A leghíresebb angol operette revü. Görlök! Jazz-band! Modern táncok! 200 új toille!

2975

Radics István állapota válságosra fordult

Horvátország külön kormányt, parlamentet és közigazgatást követel — Sándor király audiencián fogadta a parasztpárti vezéreket — Zágrábban megismétlődtek az uccai harcok

Belgrád. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A jugoszláviai helyzet kulcsa most Radics István állapotában van. Ha a horvát parasztság bálványozott vezére meghal, Horvátország további megnyilatkozása beláthatatlan fordulatot vehet.

A kormánynak el kell készülnie a legrosszabbra. A megoperált Radics állapota az éjjel folyamán válságosra fordult. Magas hőmérséklete állandóan tart, s bár cukorbetegsége nem súlyosítja az állapotát,

a komplikációk elkerülhetetlennek látszanak.

Az éjjeli órákban aggasztó szivgyengeség lépett fel. Az orvosok, valamennyien állandóan a közelében tartózkodnak. A sebesülést okozó golyót még nem sikerült eltávolítani a testből, s amennyiben erre hamarosan nem adódik lehetőség, úgy

a katasztrófa elkerülhetetlen lesz.

Pernár dr., a másik súlyosabban sebesült áldozat állapota is aggasztó. Grancsia túl van a veszélyen.

A bevezetett vizsgálat rekonstruálta a véres parlamenti gyűlés lefolyását. Éppen a merénylő Rakics tartott beszédet, amit a horvát parasztpártiak folytonos közbeszólásokkal igyekeztek megzavarni. Rakics erre kijelentette:

— Ha a Radicsék komédiája tovább folyik, úgy más fegyverekhez nyulok.

— Türetlenül önök — kiáltotta oda a Radics-párti Jelacsin. Kirabolják az országot.

— Talán azt akarják, hogy Anglia is meghallja, hogy önök fegyverrel fenyegetőznek? — kérdezte Pribisevics.

Ekkor szólott közbe Perner képviselő, aki most súlyos sebesülten fekszik.

— Hallgass, — kiáltotta Rakics felé, mert rablók vagytok. Rakics izgatottan ugrott le a szónoki emelvényről, s rákiáltott az elnökre, hogy azonnal büntesse meg Pernert, mert különben ő vesz elégtételt. Az elnök felfüggesztette az ülést és eltávozott. Rakics ekkor elővette revolverét és hosszán, nyugodtan célzott. Obradovics és Tuicsics odaugrottak, de az atléta természetű Rakics könnyedén félrelökte őket. Egymásután vette célba Pernert, Baszaricsiket, Radics Istvánt, Radics Pált és Grancsia Ivánt. Mindenik golyója talált. A merénylet utáni zűrzavarban kiszökött az ablakon s csak este jelentkezett a belügyminiszter előtt, ahol le tartóztaták.

Zágrábban tovább folynak az uccai harcok.

A zágrábi véres tüntetések szakadatlanul tartanak. A rendőrség s a tüntetők közötti torlaszharcot az egyetemisták kezdeményezték. Az egyik kávéház butorzatát hurcolták ki az

uccára és az asztalok, székekből, harangokból építettek torlaszt. A kivonult csendőrség előbb riasztó lövéseket adott le, majd komolyan használta a fegyverét. Öt torlaszharcos meghalt, többen súlyosan megsebesültek.

A lövöldözés az egész városban éjjelig tartott. A legelkeseredettebb harc a parasztpárt klubja előtt folyt le, ahol két órán keresztül dühöngött a torlaszharc. Végül lovas csendőrség kerülte meg a torlaszokat, s úgy verték szét a tüntetőket.

A király kihallgatáson fogadta a horvát képviselők vezéreit.

Nemcsak Belgrádban, de külföldön is nagy feltűnést keltett, hogy Sándor király kihallgatáson fogadta Pribisevics és Kosutics parasztpárti képviselőket, valamint Kovacsics Károlyt, a parasztpárti klub elnökét. Belgrádban a politikai helyzet kikerülhetetlen változásait várják és komolyan számolnak a kormány visszalépésével.

Pribisevics Svetozár az audiencia után minden felvilágosítást megtagadott, de kijelentette, hogy szombaton, az áldozatok temetésén kitér a királlyal lefolytatott beszélgetésre is.

A királyi audiencia viszonylagos megnyugvást keltett a horvát politikusok között. Erre a megnyugtatóra már csak azért is szükség volt, mert a kormánypárti lapok terjeszténi kezdték azt a hírt, hogy a merénylő Rakics terhelt családból származik, s így nem vonható felelősségre borzalmas cselekedetért.

Megérkeztek a koporsók Zágrábba.

Radics Pál és Baszaricsék képviselő koporsója tegnap reggel nyolc órákor megérkezett Zágrábba. Az állomást és környékét sok ezer főnyi gyászoló tömeg lepte el. A hatóságok nagy előkészületeket tettek az esetleges rendzavarás megakadályozására, incidensek azonban sehol sem fordultak elő.

A koporsókat a parasztpárti klub előcsarnokában ravatalozták föl. A párt vezetősége eddig ötszáznál több résztvétáviratot kapott a világ minden részéből.

A merénylő Rakicsot kihallgatásra átszállították a bíróság épületébe. Az előszobában néhány rokona várakozott, akiknek Rakics ezeket mondotta:

— A szerencsétlenség elhárítható lett volna, ha Pernár egyetlen bocsánatkérő szót szól.

Horvátország külön kormányt követel.

A zágrábi városi tanács egyhangú határozattal visszautasította a belgrádi városi tanács résztvétáviratát. A gyászgyűlésen egyhangú határozatot fogadtak el, amelyben követelik Horvátország teljes autonómiáját önálló kormánnyal, közigazgatással és parlamenttel. Az erről szóló memorandumot mindjárt a temetés után átnyújtották az illetékeseknek.

Jellemző a horvát nép hangulatára, hogy David

HIREK

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden munkanapon az esti órákban. Hirdetések vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők, vagy pedig bármelyik hirdetési iroda, vagy bizományosaink útján is feladhatók.

A * gal jelzett hírek díjazás alá esnek.

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla.

A Brassói Lapok nyomdavidálatának kiadása.

Előfizetési díjak Brassóban: egy óra 90 lej, negyedévre 240 lej, félévre 460 lej, egy évre 900 lej. Kézbesítési díj külön fizetendő. Előfizetési díjak vidékre: egy óra 100, negyedévre 270, félévre 520, egy évre 1000 lej. — Külföldre: negyedévre 420, félévre 820, egész évre 1600 lej

Az optánször kérdése az angol felsőházban

London. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Lord Newton nagyszabású interpellációra készül a felsőházban. Az interpelláció lényege a népszövetségi tanács magatartásának elítélése lesz. Lord Newton a következő kérdéseket teszi föl: Azt véli-e a Népszövetség, hogy most már teljesítette a feladatát azzal, hogy sikertelenül közvetített? Miért nem teljesítik a békeszerződés pontjait, amelyek a döntőbíró kinevezését rendelik el? Végül: vajon korrektül járt-e el a tanácselnök, amikor az ügyet lezártak mondotta?

Mussolini helyreigazit

A kisántant félremagyarázta a békeszerződések revíziójáról szóló nyilatkozatát — Ő nem úgy értette...

London. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Daily Telegraph római levelezője szerint Mussolini az olasz sajtóban kezdte ki-magyarázni azt az emlékeztető nyilatkozatát, amit a trianoni békeszerződés revíziójáról tett. Mussolini kimagyarázkodását az tette szükségessé, hogy a kisántant államai félreértették amiket mondott s ezeket a félreértéseket szükségesnek látja eloszlatni.

Mussolini csak azt mondotta, — írja az olasz sajtó, — hogy Magyarország a nyugati civilizáció védőbástyája volt a keleti inváziókkal szemben s erről a tényről teljesen megfeledeztek a trianoni szerződés aláírásakor Mussolini nem állította, hogy Magyarország a béke-revizio előharcosává szegődik, csupán azt, hogy minden békeszerződést idővel revideálni lehet. Tíz-tizenöt év múlva szó lehet a revízióról, s akkor Olaszország hajlandó lesz az igazságos megoldáshoz hozzájárulni.

Az angol sajtó azt hiszi, hogy Mussolini magyarázkodó nyilatkozatát a bukaresti kisántant konferencián elhangzott nyilatkozatok váltották ki.

— Ismét Müller-Frankent bízták meg a kormányalakítással Berlinből jelentik: Müller-Franken designált miniszterelnök tegnap délelőtti kihallgatáson jelent meg Hindenburgnál, akinek beszámolt a kormányalakítás nehézségeiről és vázolta, hogy a nagykoalíció a néppárt és a szociálisták ellentétel miatt nem tudja létrehozni. Hindenburg megköszönte Müller fáradozásait és újból designálta, felszólítván arra, hogy kisebb koalíció alapján próbálkozzon akcióképes kabinetet összehozni.

— Az angol alsóház nem tárgyalhatta le a káromkodás szigorú büntetéséről szóló törvényjavaslatot. Londonból táviratozzák: Az angol alsóházban a káromkodás szigorú megbüntetéséről és ennek a bűnnek az esküdszékek elé való utalásáról szóló törvényjavaslatot határozatképtelenség miatt nem tárgyalhatták le. A házszabályok szerint egy éven belül nem hozható ismét a ház elé.

Szabász

megfelelő gyakorlattal állandó alkalmazást nyer Minorits szabó cégnél, Déva. Levélben bővebb felvilágosítást fentebb írt cég ad.

7080

Olti Bélát, a mozgópostás rablóját tizenkét évi nehéz börtönre ítélte a törvényszék

Hubbes Tamás támadója a bíróság előtt

Brassó. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Ma délelőtti tárgyalta a brassói büntető-törvényszék második tanácsa Olti Béla ügyét, aki, — mint emlékeztet, — a múlt év karácsony másodnapján beszállt Prázmáron az egyik vonat postafülkéjébe, félholtra verte Hubbes postaalkalmazottat s nagy összegű pénzt lopott el a postakocsiból. Hubbes azóta felgyógyult, súlyos sebeiből, s a mai tárgyaláson is résztvevett.

A vádirat felolvasása után kihallgatták a vádlottat, aki beismeri, hogy tényleg elkövette a bűntettet, de nem előre megfontolt szándékkal. Hangoztatja, hogy irtózik minden

féle gyilkosságtól. Hubbes Tamás ezzel szemben azt vallotta, hogy a fejszét, amellyel őt megvagdosta, Olti hozta be a vasuti kocsiba, mert a kocsiiban azelőtt nem volt fejsze. Olti huszonhárom fejszeapást mért rá. Az ügyész és a védő beszéde után a bíróság meghozta ítéletét, amelyben Olti Bélát

tizenkét évi nehéz börtönre

és politikai jogainak tíz évi elvesztésére ítélte, Hubbest magánjogi igényeivel a polgári bírósághoz utasították.

Agrárper, amelyből tanulni lehet

Illusztráció ahhoz a bizonyos „egyenlő elbánás”-hoz

Kolozsvár. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A románai agrárbizottságok híres pártatlanságára vet beszédes fényt az alábbi agrár-per, ami a tegnap játszódtott le a kolozsvári agrárbizottság előtt.

Mintegy öt évvel ezelőtti történet, hogy a kalotaszegi Magyarvaskő községben elvette az agrárbizottság a református egyház nagyházát a belső részét, azon a címen, hogy arra a görög keleti egyháznak van szüksége templom építési célokra. Igaz, hogy a görög keletieknek már volt szép templomuk, de a tárgyaláson a görög keleti pap azzal érvelt, hogy

LESZ-E EBBEN AZ ÉVBEN MAGYAR SZINISZEZON MÁRAMAROSSZIGETEN

Erdélyi Miklós befejezte a nagyváradi-szatmári szezon, de Szigeten nem ad életjelt magáról

Máramarossziget. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Junius végén vagyunk már, máskor ebben az időben már megnyiták a máramarosszigeti nyári színház kapui, vagy legalább is már ki volt tűzve a szezonkezdés terminusa és javában folytak a bérletjegyzések. Ma pedig mindössze azt látjuk, hogy a város takarítatja, renováltatja a színházat, ellenben színtársulatnak, színigazgatónak semmi nyoma. Papíron van ugyan színigazgatója a szigeti nyári színháznak. Erdélyi Miklós, a nagyváradi-szatmári színikerület igazgatója, ő azonban mindezekig nem adott életjelt magáról, s Szigeten mindenki: a hivatalos város és a publikum is a legnagyobb bizonytalanságban van az idej nyári színiszezont illetően.

Pedig éppen Erdélyi Miklós az, akinek a részéről ezt az eljárást nem érdemelte meg Máramarossziget publikuma. A múlt év őszén ugyanis nagy tülekedés volt a szigeti nyári szezonért a színigazgatók között. Mert valljuk be, bármennyire is mostohák a gazdasági viszonyok Máramarosban, az itteni nyári szezonnal még minden ittjárt színigazgató többé-kevésbé meg volt elégedve. De ez érthető is. Tíz hónapon át a mozi kivételével minden szórakozás híján van ez a huszonötezer lakosú város s így másfél-két hónapig megengedhetik maguknak az emberek, hogy mondhatni minden nap elmenjenek a színházba.

A múlt év őszi koncessziókiadások előtt ötten pályázták meg a szigeti színházat, köztük Erdélyi Miklós nagyváradi és Szendrey Mihály aradi színigazgatók. Ebben a nagy konkurenciában a szigeti városi tanács Erdélyi Miklós mellett döntött, főleg azért, mert ő van a legközelebb, s így neki ütközhetik a legkevesebb akadályba, hogy rendes másfél, vagy két hónapos színiszezont tartson Máramaros-

szigeten. De mert éppen ilyen konciliáns volt a szigeti tanács Erdélyivel szemben, annál inkább visszatetsző, hogy Erdélyi Miklós eddig még életjelt sem adott magáról, holott ha csak július végén akarja is megnyitni a színházat, a szezonelőkészítés munkáját már feltétlenül meg kellett volna kezdenie.

Erdélyinek ezt a hallgatását meguntá már a szigeti városi tanács is, amely a napokban kategorikusan felszólította Erdélyi Miklóst, hogy nyilatkozzék: reflektál-e a szigeti nyári időnyre, vagy sem? Annál is inkább rövid terminusu feleletet vár erre a kérdésre a szigeti városi tanács, mert ha Erdélyi nemleges választ ad, van reflektáns bőven.

Sziget városának ez az energikus fellépése annál is inkább helyénvaló, mert Nagyváradról olyan hírek érkeztek Máramarosszigetre, hogy Erdélyi a szünidő kiadásával erre az évre fel is oszlatta a társulatát s tagjait, akik egyébként is mint csetenkénti fellépti díjasok működtek, elengedte. Ez pedig fontos körülmény, mert lehetséges, hogy Erdélyi a nyár végén mégis eljön Szigetre, de erre a pótszezonra nem a régi társulattal. Már pedig ebben az esetben kikerülhetetlen a konfliktus, mert Máramarossziget Erdélyinek csak azt a komplett társulatát hajlandó elfogadni, amely a nagyváradi és szatmári téli szezon végigjátszotta.

A város szezonbiztosító intézkedése mellett igen helyénvaló lenne, ha a máramarosi Magyar Párt is kontaktusba lépne Erdélyivel, s a maga erkölcsi súlyával oda hatna, hogy Erdélyi teljesítse a múlt évben vállalt kötelezettségét. Elvégre a magyar színiszezon a magyarság ügye, ezt pedig a Magyar Párt vezetőinek kell legelső sorban a szívükön viselniük.

(L. i.)

— Egy gyermek kizuhant a villamosból. Budapestről jelentik. Holzer Andrásné három éves kis fiával a villamos pótkocsin utazott. Egy zökkenőnél a gyermek kizuhant a nyitott peronról és agyrázkódást szenvedett. Beszállították a Rókus kórházba.

— Halálra ítélték egy iparost, aki kiirtotta a családját. Budapestről jelentik. A balassagyarmati törvényszék kötélállati halálra ítélt Ferenci Pál bognárt, aki 1925. áprilisában feleségét és három gyermekét előre megfontolt szándékkal megfojtotta és a holttesteket elásta.

— Súlyos idegbaj miatt menekült a halálba Hollan Miklós igazgató. Budapestről jelentik: Dr. Hollan Miklós igazgató, aki öngyilkosságot követett el a Margitszigeten, amint most kiderült, idegbetegsége miatt vált meg az élettől. Hollan éveken át a Kassa—oderbergi vasút igazgatója volt, fia a kommun alatt meggyilkolt Hollan Sándor államtitkárnak. Az öngyilkos igazgatót az utóbbi évek üzleti válságai annyira megrendítették, hogy buskomor-ságba esett. Idegessége folyton nőtt s ezért határozta el magát az öngyilkosságra.

*) „Izsák tánciskola“ Bul. Reg. Ferdinand 7. (Gewerbeverein) A tanulólíjúság és gyermekek szünidő tanfolyama f. év július hó 2-án kezdődik. Beíratkozni naponta 12—14 óráig Vár utca 110 szám alatt lehet.

— Mabel Boil kisasszony nem repül, mert megelőzték. New-Yorkból jelentik. Mabel Boil columbiai pilótanő, aki oceanrepülésre készült, lemondott tervéről, mert már nem ő lenne az első nő, aki átrepülte az oceánt.

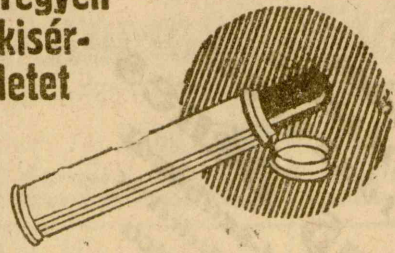
— Tolvajokat fogott a szatmári vagonjavító műhely főnöke. Szatmárról jelentik: A múlt hét végén jó fogást csinált a szatmárgőzfűrészi vagonjavító műhely főnöke. Petrescu Nicolae főnök már több ízben tapasztalta, hogy a műhely anyagraktárából ismeretlen tettesek nagymennyiségű cinklemez lopnak el. Egy éjszaka a főnök lesbe állt és sikerült is elfogni a tolvajokat két cigánylegény személyében, akik éppen hetvenöt kilógramm cink elemelésén buzgolkodtak. A két cigánylegény bevallotta, hogy állandóan lopkodták az anyagraktár készletét és a lopott holmit Stiller Armin, Berki György és Horváth Vilmos orgazdnál értékesítették. A főnök a tolvajokat bekísértette a rendőrségre, ahol az egész társaságot letartóztatták.

Butorban Fischer neve márka

Mielőtt butors:ükségletét beszo
rozóná okvetlen tekintse meg:
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 61

Fischer Albert
butoráruházát

Tegyen
kísér-
letet

Könnnyen alkalmazható, kellemes illatu,
könnnyen kezelhető, szép kiállításal, tiszta
és tartós, ajkainak állandó, szép pi

Olcson,
izlésesen
bűtözködő
Végh Dénes
uridivat-szabónál
Kajfai szövetraktár
Kapu-utca
25 sz.

Nyári divatlevél Párisból

(A Brassói Lapok párisi levelezőjétől.) A divat a nyár tartamára is a legnagyobb egyszerűséget írja elő. Mivel a csipke a szabók minden igyekezete ellenére sem tud népszerűsége vergődni, legalább az utcai viseletre nem, szükséges volt egy új diszítési módról gondoskodni, amely frisebbé, változatosabbá teszi a már nagyon is sablonos egyenesvonalúságot. S mert ez a diszítési mód egyszerűség szempontjából harmóniában kell, hogy álljon a ruhák szabásának egyszerűségével, a választás az azsura esett, mint a legszebb, legfinomabb, s emellett mégis egyik legdekoratívabb diszítési módra. Az aszur sem szépség, sem praktikuság szempontjából nem ismeretlen a hölgy közönség előtt. Annál is inkább, mert bár a felső ruhákról évekre száműzve volt, a könnyű, színes fehérneműnek mindig az aszur volt a legkedveltebb, legnépszerűbb, legpraktikusabb része.

Természetesen nem a gép, hanem a művészi kéziasszurról van szó, mert gépazsur soha, semmiféle formában nem szerepelhet az elegáns, disztigvált hölgy ruhatárában.

Az azsurnak a különféle szálhúzáson és átörésen kívül, nagyon kedvelt és praktikus fajtája még az ugynevezett pálcikaazsur, amely különösen a szögletek, minták és sarkok formájában szabott ruharészek összedolgozására való. Ugyancsak a pálcikaazsur fogja össze a most annyira divatos két színből összeállított ruhák részeit is, amelyeknél nagyon szép és nagyon dekoratív hatásokat ad. Sőt, hogy a divattervező valami egészen újat és eredetit adjon, a világos anyagot nem ritkán sötétebb azsural dolgozza össze, ami szerencsés színválasztás esetén, nagyon szép, ellenkező esetben azonban tönkreteszi az egész ruha, s így a megjelenés harmóniáját is.

A különböző, de rokonszínűk összedolgozásánál nagyon szép hatás érhető el beigenek — rózsaszínnel kéknél — fehérrel, világos mandulazöldnek — fehérrel való összedolgozásával. Páris nagy divatszalonja és a külföldi divatos fürdőhelyei tele vannak ezekkel a különféle színű, azsural disztített, lenge ruhakölteményekkel, s mindenütt osztatlan elismeréssel és dicsőréttel találkoznak.

A nyári köpenyek nem igényelnek sem olyan drága anyagot, sem olyan diszes kiállítást, mint a téliek.

Anyaguk, hogy minden ruhához megfelelőek legyenek, legnagyobbbrészt valami tompa közép szín, hasonló béléssel. Szabásuk egyszerű és sokkal inkább köpenyszerű, mint a télieké, amelyeknek szabása a pongyolára emlékeztet.

h. g.

Érettségire, középiskolai magánvizsgákra osztályösszevonással is a leggyorsabban készít elő a **ZSOLDOS tanintézet** BUDAPEST, VII. DOHÁNY-U. 84. Teljes anyagi felelősség

— Iskolai évzárás. A brassói róm. kath. egyházközség elemi és polgári leánviskoláiban az idei évzárás június 29-én lesz és pedig délelőtt 9 órakor ünnepélyes Te Deum, utána záróünnepély és az értesítők kiosztása. Ugy az istentiszteletre, mint a záróünnepélyre a szülőket és az intézet jóbarátait tisztelettel meghívja az igazgatóság és egyúttal kéri a még hátralékos iskoladijak befizetését.

* **Elvesztett** június 9-én egy világosbarna hoszsuszorú dresszirozott vizsla. Szíves információkat kér Csizsér Dezső, Hunedoara.

* **UTAZÁSI ÉS VIZUMKEDVEZMÉNYEK,** vásári igazolványok Aronsohn, Menetjegyirodában.

SZÍNHÁZ

*

Heti műsor:

Szombat (a Redoutban) Olympia. Molnár Ferencnek, az „Ördög”, „Liliom”, „Játék a kastélyban” szerzőjének legújabb darabja. A budapesti Magyar Színházban egymásután 100 előadást ért meg. Évek óta a legdiadalmasabb sikerű prózai ujdonság. Poór Lili első fellépése. Sorozat szám: 27.

Vasárnap d. u. 4 órakor: Aranyhattyu. Operette ujdonság, 4-szer Kolbay Ildikóval, Mende Klárral, Kiss Manyival, László Andorral, Ibász Aladárral. Mérsékelt helyárak. Sorozat szám: 28.

Vasárnap este fél 9 órakor: Mersz-e Märy? Ötödösor. Sorozatszám 19.

A heti műsorra tüzött összes előadások jegyei előre megválthatók az Apolló pénztárában délelőtt 9-től 1-ig és délután 6 órától 8 óráig.

Nikodémusz Károly: Judás Iskariótes

Tragédia öt felvonásban. — Előadta a kolozsvár-brassói magyar színház

Nikodémusz Károly tragédiáját, amelyet hírből már ismert a brassói közönség, Janovics Jenő kitűnő színtársulata zsufolt ház előtt, rendkívül nagy sikerrel adta elő pénteken este a brassói Apolló színházban. Az előadás lelkes ünneplések között folyt le; a szerzőt sokszor hivta a közönség a függöny elé, s két babérkoszorúval lepte meg. Vele együtt lelkesen ünnepelte a kitűnő együttest is, amelynek egyik legjobb teljesítménye volt ennek a meg rázó tragédiának előadása. Az alkotás maga és a színházi est is olyan nagy értéket jelentenek, az erdélyi magyar színházi élet és drámaírás szempontjából, hogy lapunk legközelebbi számában részletesen kívánunk vele foglalkozni.

Hirdetés

A brassói gör. kel. román iskolák eforája nyilvános árverés útján, zárt ajánlatokkal bérbe ad egy lakást Saguna Lyceum parkjában fekvő új házában. A lakás első emeleten van és áll 4 szobából és mellékhelyiségekből.

KÖZGAZDASÁG

A szesz-szindikátus megfojtotta az állatkvitelt is

Egyetemes harc kezdődik a szindikátus kényurái ellen — Egy kétmilliárdos hiány Csőd előtt az állattenyésztő lakosságnak

Brassó. (A Brassói Lapok munkatársától.) Az erdélyi szeszgyárosok legutóbbi brassói közgyűlésén már teljes egészében bontakozott ki az a tragédia, amit a Szesz-szindikátus működése nem csupán magára a szesziparra, a fogyasztó közönségre és a kincstárakra, hanem ugyyszólván az ország egész tevékeny életére jelent. Ezen a gyűlésen a szónokok nem csupán azt mutatták ki, hogy a Neumann-féle nagygyáros klikkel szemben a mezőgazdasági szeszgyárak lassu halálra vannak ítélve, s hogy a szindikátus megölte a termelés szabadságát és nyugalomát, hanem bebizonyították azt is, hogy egyéb szempontokból is felmérhetetlen károkat okoz az országnak a szindikátus működése.

A szesz-szindikátus és a mezőgazdaság.

Vonatkozik ez a megállapítás elsősorban arra a leromlásra, mely a szindikátus működése nyomán a mezőgazdaságban fog bekövetkezni. Ugyanis a mezőgazdasági gyárak, melyeket a szindikátus kényurái halálra ítéltek, nemcsak a szesztermelésben, hanem Romániának, s főképpen Erdélynek mezőgazdasági életében is elsőrangú szerepet játszanak. Így például a tengerinek és a burgonyának termelése szerves összeköttetésben van ezeknek a gyáraknak működésével s ezen a téren a leromlás

már ebben az esztendőben súlyosan érezhető lesz.

De az itt mutatkozó veszteségnél még sokkal inkább érezhető lesz az az egyetemes agrárius szempontokból felbecsülhetetlen károkkal járó jelenség, hogy a mezőgazdasági gyárak haldoklása végetvet a trágyatermelésnek, jöllehet ez a romániai földek feljavításának szempontjából nélkülözhetetlen. A trágyatermelésnek ezt a hiányát az ország egész mezőgazdasági termelése erősen meg fogja éreztetni, s már a legközelebbi esztendő is az agrárhozadék mennyiségének és nivójának jelentős súlyesését mutatja majd. Tehát Románia, a tipikus agrár-ország, odadobta eminens mezőgazdasági érdekeit egy kicsiny ipari profitklikknek.

A brassói gyűlés már tisztán látta ezeket a szomorú következményeket és éppen ezért hozta azt a határozatot, hogy a szesz-szindikátus elleni küzdelmet a mezőgazdasági érdekeltségek képviselőinek bevonásával fogja megvívni. Ez a harc egyébként igen kiméletesnek ígérkezik, hiszen a mezőgazdasági gyárosok nem csupán a szindikátusban érvényes mai Neumann-féle majorizálási szisztéma ellen fognak kardot, hanem távolabbi céljaikban magának a szindikátusnak megszüntetését is óhajtják, s a kormányhoz intézendő memorandumai között kimutatják majd azt is, hogy miután a szindikátus működése csődöt mondott, s a jelek szerint a 2500 vagyonnyi termelési kontingensnek még a tizedét is alig bírják elhelyezni, a kincstár a

2500 millió lejre előirányzott szeszadó helyett alig 300—350 millió lejt fog bevételezni.

Tehát a szindikátus működését a pénzügyi kormány is alaposan megérzi s felmerül az a nagy kérdés, honnan keríti majd elő Bratianu Vintila a mutatkozó kétmilliárdos költségbölcet?

Megölték az állatexportot

De a szindikátus ellen nemcsak a mezőgazdasági szeszgyárak és az agrárius érdekeltségek, s nem csupán a józan közvélemény és a fogyasztók hadserege foglal állást, hanem elkeseredett offenzívát indítanak a romániai állatexportőrök is, mégpedig azon a jogcímen, hogy a szindikátus a szó teljes értelmében

megölte az ország virágzó állatkvitelét.

Ismeretes, hogy a pénzügyminiszter rendelete következtében a községi tanácsoknak újabb pontos jelentést kell készíteniük a piaci viszonyokról és az árfolyamok hullámzásairól. A május havi jelentések, melyek most érkeztek be a kormányhoz, megdöbbentő adatokat tárnak fel arról, hogy az egész

országban, de különösen Erdélyben az állatkvitel lehetetlen, tragikus méreteken visszasett.

A bánffihunyadi tanács jelentése kiemeli például azt, hogy az élőállatok árai a szindikátus működése óta a piaci viszonyokkal teljes ellentétben csaknem felére morzsolódtak le, s ez az indokolatlan, beteges jelenség gyors léptekkel a teljes csődbe kergeti az állattenyésztéssel foglalkozó lakosságot.

Mi ennek a szomorú gazdasági leromlásnak az oka? Csupán az, hogy a szindikátus megalakulása óta a mezőgazdasági szeszgyárak vagy megszűntek, vagy pedig a minimumra csökkentették üzemüket. Ezzel kapcsolatban természetesen megszűntek az ugynevezett hizlaldák is, melyek a mezőgazdasági gyárak katasztrófája következtében elvesztették a pótolhatatlan tápanyagot.

Az állatexport tragédiája már az elmúlt első esztendőben is olyan nagymérvű volt, hogy a romániai export máris teljesen elvesztette külföldi piacait.

s helyét már csak kivételes esetben, a legnagyobb állami támogatással, hosszú küzdelem után szerezheti csak vissza.

Érdekes, hogy az exportőrök már előzetesen interveniáltak a kormánynál és memorandumban fejtették ki a várható következményeket, hangsúlyozva, hogy az export leromlása a lakosság egy tekintélyes rétegét végérvényesen tönkretesz, azonban illetékes helyeken a Neumann-féle alkohol-klikk befolyása érvényesült s a kincstár válasza az volt, hogy ezentúl a soványállatkvitelt fogja szorgalmazni. Ez a válasz rendkívül jellemző, ugyanis a kvitelnek ez a fajtája szöges ellentétben áll

a nemzeti ipar fejlődésének legelemibb érdekeivel.

eltekintve attól, hogy súlyos csapást jelent az állattenyésztő lakosságra is.

Nem érdektelen egyébként, hogy a bécsi állatpiacon a tulzott romániai soványáru-kínálat következtében hirtelen 20 százalékos árlemorzsolódás következett be, ami a romániai exportnak

százmillió károkat okozott és csomónyi exportőrt akcióképtelenné tett.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára: 6 lei. - Vestagabb betűvel 12 lei. - Alköt keresőknek 25% engedmény. - Legkisebb apróhirdetés ára 60 lei.

Ugyanazon szövegű apróhirdetés többszöri feladása esetén minden három fizetett megjelenés után egy ingyen-megjelenést adunk. **Hirdetési díjak előre fizetendőek.** - Csak válaszbélyeggel felszerelt kérdézőkérdezőkre válaszolunk.

Minden előfizetőnek, aki az előfizetési díjjal nincsen hátralékban, mindaddig, amíg előfizetése tart, **havonként egy tíz-szavas apróhirdetést teljesen ingyen közölünk** a Brassói Lapokban. Aki valamely hónapban az ingyen hirdetésre szóló jogát nem veszi igénybe, az a következő hónapokban az elmúlt hónapokra visszamenőleg ezt a jogát már elvesztette. Ezzel szemben azonban joga van minden előfizetőnek későbbi, ezután következő hónapokra szóló jogát előre igénybevenni, még pedig annyi hónapra, ahány hónapra az előfizetési díjat ténylegesen előre befizeti.

Vétel — eladás

Szivógázmotorok fatüzéssel, nyersolaj, benzínmotorok, cséplőgarnitúrák, cséplőszekrények. Fordson traktorok, malmok, kombinált gabonatisztítók, legújabb sikszitákat minden nagyságban, nagyon kedvező feltételekkel szállít Friedrich Testvérek Temesvár. 2934

Szalámi, sonka. Szalámi kg.-ként 170— lei, sonka kg.-ként 84— lei. Szállítók posta fordultával. Arjegyzéket küldők kérésükre. Kleverkausz, szalámigyár, Brassó. 6209

Használt cséplő-garnitúra mely áll egy 800 mm. MÁV. cséplőből, 10 HP. Kállai benzínmotorból kis szíjjakkal, fűszij és emelővel 800 Dollárért kedvező feltételek mellett eladó. Megtekinthető Baranyai Imre, Târgu-Mureș, Katona-u. 1 sz. 6925

Egy égetett kőrisfa háló-berendezés eladó. Cim Beke Aranka Tugod sat. 7019

Eladó jutányos áron egy 1927 évi jókarban levő 4 személyes luxusautó. — Nagyenyed, Honvéd-u. 10, Szakács János. E 1432

Fizetéseketelenségeket

gyorsan egyeztet

Hirsch Dávid

Brasov

Strada Porțil — Kapu-utca 31.

Megbízhatóságáról 88 év óta előnyösen ismert iparigazolványos kereskedelmi ügynök.

Egy új hálószoba olcsón eladó. Szitás-u. 43-a. 7032

Új ház eladó Román-templom-utca 9-a. 7035

Eladó 150 hki, czeinaifajbor. Cim: Vincze József, Alba-Iulia. E 1409

Megvételre keresek jó állapotban levő **pianinót.** Cim Ioan Brașovean Kézdivásárhely, jud. Treiscaune. 7057

Fenyőfa szállókarókat nagyobb mennyiségben keresek. Cim: Bachus, Biroul Fulger, Ploesti. 7056

Eladó ház Kézdivásárhelyen Str. Cristescu 7, forgalmas helyen, 4 szoba és nagy műhellyel igen alkalmas lakatos vagy autójavitó műhelynek. Értekezni Nagy Ödön Covasna, jud. Treiscaune 7033

Zajzoni-uton ház kerttel 100.000 lejért eladó. Érdeklődni Pitznél, Cementgyár Brassó. E 1436

Egy Korting traktor ekóval együtt eladó. — Cim: Kohn József Deva. 7029

Fűszerüzlet-berendezés megvételre keresetlik Bolyony, Malom-utca 20. E 1441

Két házhely jutányosan eladó a Zajzoni-uton. Bővebbet Rugi borbély, Vasut-utca. 45. E 1448

Pedálos, fedeles, kettőnő cimbalom nagyon olcsón eladó Vár-utca 16. E 1444

Fűszerüzlet-berendezés és egy rend kovács-szerszám eladó. Cementgyár 37. E 1450

Állást keres

Négy nyelvet bíró tanító nyárra nevelőnő állást keres. — Tanító Alita-Seacă Treiscaune. E 1438

Szappanfőzőmester állást keres. Ajánlatok Tanb Hirlapirodába Carel küldendők. 7023

Házmesteri állást keres gyerektelen fiatal házaspár. Szöcs, Vár-u. 1 E 4145

Vállalok ruhavarrást, géphímzést, gépjárat. Len-sor 28 II. em. E 1449

Állást nyerhet

Szakácsné keresetért vendéglőbe Vasut-utca 28

Önállóan dolgozó nevelősegédet keresünk. Ajánlatokat kor és fizetési igény megjelölésével a lap kiadójába. Hentes E 1421 jelige alatt kérünk.

Keresek a borszakmában jártas, Brassóban bevezetett utazót. Érdeklődők forduljanak I. Baruch Cămpina, Str Carol 108 cimre. 7080

Fodrászsegéd fiatal, feltétlen jó munkás azonnal beleférhet Pokorni fodrász. Dumbraveni (Erdébetvá) E 1437